

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci

Abonamente se fac numai plăindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-oară 6 cr., a treia-oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Măcelarilor nr. 21.

Se prenumără și la poste și la librării.

În România:

la dl Carol Schuller în București, strada Labirint nr. 4.

Epistole nefrancate se refuză. — Manuscris nu se înapoiază

Un număr costă 5 cruceri v. a. sau 15 bani rom.

Soluțiunea — în perspectivă.

— Încă odată cartea d-lui Tibád Antal. —

Tibád este un — *Sécuiu*. Originea lui explică și o mare parte din ființa și opera lui. Dar el este — între ai sei — și om marcant: liberal-sindical și fost funcionar de seamă într-un minister ungurese. Prin urmare trebuie să admitem că opera lui poartă multe urme din atmosfera ministeriilor și camerei maghiare.

Sécuiu Tibád constată, că populațiunea maghiară din secolul al XVIII-lea a scăzut de la 78.41% la 78.07%. Acest fapt îl spărie pe Tibád, care zice că, perind sécuiimea, „pere după ea și Ungaria până la Tisa” (*utánna vesz Magyarország egészen a Tiszáig*).

Această lipsă de forță a elementului maghiar din Ardeal este un motiv, care explică pentru ce și Tibád găsește, ca și Moldován Gergely, că în Ardeal o parte din chestiunea română este, nu-i vorba, „chestiune de pâine și carne”, dar care află însă că Românului statul nu poate să-i dea „carnea și pâinea”, de care ar fi vrednic. Căci zice Tibád, spre pildă, despre funcționarii (pag. 38.)

De altă parte trebuie să observ, că după părerea mea ar sta într-un șir cu trădătorii de patrie, acel alegător maghiar, care știind și voind ar concura la aceea, ca să i-se concreadă exerceriarea puterii de stat maghiar fie și numai într-o parte de tot neșemnată și abia pe un moment vre-unui individ, care se nisuse din suflet și din inimă la nimicirea statului național maghiar. Un ministru care face aceasta, ar fi vrednic să fie așezat pe banca acuzărilor, sau în cazul cel mai bun s'ar învrednici de — Lipotmezó.

Sécuiu flămând ce altceva ar pute gândi, dacă nu — o ușoară filosofie de parazit?

Și pentru-ca această filosofie să fie justificată se găsește și idea cardinală, că altfel, perind maghiarimea din Ardeal — pere Ungaria până la Tisa!

Dacă atât de slabă este Ungaria, dacă atât de slabă este Austro-Ungaria, — apoi doar câteva milioane de Maghiari o vor mântui?

Și, după Tibád, ori mai corect, după unele pagini din Tibád, ai

crede, că în adevăr este slabă de tot împărăția noastră, — pentru a cărei unitate noi Românii mulți ne-am jertfit!

Căci eată ce scrie Tibád, înțeleptul, istețul, dar — și umoristul Tibád (pag. 22—23):

„Că Românii nu dintr'odată vreau să-și realizeze marea lor stat național, — o credem bucuros, și dacă nu ni-o spun ei.

„Primul pas spre țintă ar fi formarea statului sau provinciei române din Ungaria, care să fie parte integrantă și constitutivă a confederațiunii de stat. Aceasta ar trage la sine, încet, pe neobservate, pe frații din Bucovina. Ar urma apoi realizarea planului cu atâtă dibăcie și perseveranță tănuț, de a se uni cu regatul român. Mai târziu s'ar atasa dimpreună cu frații din Albania, Macedonia, care cu moartea Turciei istovite ar deveni fără stăpân. Ear' dela Bulgaria armata glorioasă dela Plevna ar scoate „dreptul netăgăduț” al națiunii unificate.

„Când apoi aceste părți ar fi adunate înțetul cu înțetul, rind pe rind, ar veni apoi Tarul Nicolae al nu știu cătelea, și ar reda de bunăvoie Basarabia, ca să le facă Românilor pe plac, și în același timp să promoveze nisuița de a forma un stat național compact de 11 milioane locuitori, pentru contrabalansarea lătrii nisuițelor slave.

„Întreb deci pe onorații autori ai *Replăcei*: din noi doi cine suferă de grandomanie?”

„Noi Maghiarii, care vrem și mai departe și cu ajutorul lui D-zeu vom și isbăți să împlinim misiunea noastră, pe care am împlinit-o cu onoare timp de 1000 de ani, în orientul Europei; sau somnambulli Românii, care când se iau după fantasmagoria „României unite”, aleargă după o icoană din lăternă magică, care după calcul omenesc nici între împregiurările cele mai favorabile nu se poate realiza?...”

Înainte de a face alte observări, aducem dlui Tibád aminte, că din frumos schițatul *seu* vis apăsător și groaznic a lăsat afară pe Valahii din Moravia și pe cei din Istria și că luându-i și pe ei, ca pe Bucovenieni, în socoteală ar fi putut — dovedii (!) și mai lesne necesitatea inevitabilă și a desmembrării Austriei.

Cu toate acestea Tibád este atât de logic (!) să admită, și anume la pagina 17, că dacă fantasmagoriștii români, care vor dizolva (!) Austro-Ungaria, nu au declarat încă, că recunosc *dualismul*, faptul recunoașterii dualismului „pare a indica că Românii, cel puțin din partea lor, nu

au renunțat nici azi dela realizarea din Viena și numai din Viena a speranțelor lor.”

Logica aceasta poate avea loc nu în capete lamurite, ci numai în sistemul filosofic al parazitismului — se cuiesc. Și deci — nu-i frivol a motiva cu astfel de grave acuse tendința de a reduce pe Români la o societate rudimentară?

Dacă în fața acestei tendințe românime se nisuește „să se alcătuiească în societate perfect exclusivistă”, Tibád trebuie să priceapă că reacțiunea națională română este răspunsul pozitiv și energic dat negațiunii ungurești a îndreptăririi noastre la o viață națională.

Dacă această tendință este mai viguroasă și mai puternică în inteligența română — o inteligență în adevăr devotată cauzei și gata la jertfe — și dacă precum și Tibád este silit să conștate (la pag. 94) că poporul român „și iubește inteligența sa ca personificațiunea inobilată a propriei firi” — apoi se mai poate închipui că acest popor condus de această inteligență va renunța vredodată la idealul *seu*?

El nu va renunța!

Concesiunile, pe care politicianii maghiari s'au văzut siliți a le face popoului român la 1861 și la 1868 prin enunțările și legile, despre care și Tibád vorbește, au fost de sigur și o mărturisire că-i mai bine să-și asiguri prietenia, decât să-și trezească dușmănia popoului român — ce nu renunță, nu uită, ci ține minte.

Viena, la care ținem, a înțeles acest lucru. Pesta, și mai ales Pesta cea mai modernă nu vrea să-l priceapă.

Și unde vom ajunge cu această nepricepere? Care va fi sfârșitul acelei lupte, în care nouă ni-se cere, cum zice Tibád, să intrăm ca Corvini și Zrinyiești în națiunea maghiară, lăpădându-ne de ambițiunea de a lăsa posterității pilde de românească bravură și în care noi cerem să fim cât mai repede lăsați în pacea unei libere dezvoltări naționale? Prin ce mijloace se va decide această luptă?

Eată ce zice Tibád:

„Abia ne putem îndoi, că ținuta Românilor manifestată timp de e jumătate de veac este un atac dușmănos și violent îndreptat în contra statului. În fața acestuia și națiunea

maghiară cu drept cuvânt poate să apeleze (!) la puterea statului, pentru-că și în cazul de față e îndreptățit cunoscutul principiu cardinal al dreptului privat: *vim vi repellere licet*, adică forța în fața forței își însușește caracterul dreptului.

„Să cumpenți deci bine lucrurile, stimabili inimi, și dacă cu continuarea procedurilor de până acum ați vră să ne aduceți acolo, ca să usăm de toate mijloacele de putere și în măsură deplină, să vă aduceți aminte că: *quis est causa causae, est etiam causa — causati*.”

A se citi aceste cuvinte la pagina 34 a scrierii *A román kéréds* etc.

Care va să zică: după ce cu sofisme se face încercarea de a se dovedi că noi Românii sântem cei-ce atacăm, după ce nouă ni-se dă rolul de lup în fabulă, după ce se zice, că noi am fi turburând apele mieluseilor maghiari — ni-se spune:

Forța în contra forței!

Care va să zică asta-i soluțiunea pe care un fost secretar de stat și actual deputat ni-o pune în perspectivă:

Forța în contra forței!

Atunci nu mai începe discuție și o singură vorbă am mai pute avea:

Mulțumirile noastre că ni-o spuneți destul de cu vreme!

România și Italia. Comitetul central al Ligei culturale din România a trimis și el deputaților italieni următoarea adresă de mulțumită:

„Românii au înțeles mișcarea voastră, reprezentanți ai Italiei. Cuvântul Roma a emoționat profund pe Români. Sub binecuvântarea celților eterne, forțele noastre au crescut în lupta pentru existența și gloria Latinității de pretutindeni. Vom lupta și vom învinge, căci cauza noastră este a civilizațiunii moderne.

Trădească Italia, mama noastră și învățătoarea lumii.

Trădească Italia!!

Senatul român, împărtășind sentimentele camerei, încă a trimis o depeșă de mulțumită, iscălită de toți senatorii prezenți în ședința dela 29 Dec. n.

† Al. Orăscu, fost ministru al instrucțiunii publice, senator, profesor universitar și rector, a încetat alaltăieri din viață în București. Decedatul era în vîrstă de 77 ani. Membru distins al partidului național, a fost vicepresident al senatului și președinte al clu-

bului liberal. La noi, numele decedatului patriot s'a făcut cunoscut mai ales dela 16/28 Octombrie 1890 încoaci, când în calitate de rector, a permis studenților universitari să țină la universitatea din București prima întrunire națională. Drept semn al iubirii ce tinerimea îi păstra, în același an, luna Decembrie, a fost ales primul președinte al Ligei, pe când comitetul era compus din 21 membri, 10 studenți și 11 nestudenți. Demisionând și lăsând acest loc onorific regretatului Gr. Brătianu, congresul Ligei l'a ales apoi președinte de onoare.

„Münchener Allgemeine” despre fusiune. Din Viena i-se scrie lui „Allgemeine Zeitung” următoarele: Greutățile ce întâmpină formarea unui minister maghiar, care să reprezinte idea autorității regale, au crescut încă prin atitudinea curioasă a contelui Apponyi și a partidului național. Politica sa are în general un caracter conservator: el a reprezentat în ultimile luni idee, că trebuie restabilită armonia între monarch și popor, și că nu trebuie vătămăte puterile istorice și indeosebi biserica. În toate chestiunile militare însă contele Apponyi s'a alăturat cu predilecție aceloră, care doresc maghiarizarea regimentelor ungurești ale armatei. Nimeni nu s'a întrepus mai mult pentru educarea maghiară a elevilor școlărilor militare, nimeni nu a mers mai departe cu cererea privitoare la despărțirea limbistică a armatei comune decât tocmai contele Apponyi. Contele Apponyi urmărește adică tactica, de a măgulii pornirile naționale șoviniste ale Maghiarilor, pentru a face ca să se uite în modul acesta politica sa bisericăscă nepopulară. Cu privilegiul mării sərbări în amintirea honvezilor căzuți în 1848, Apponyi a mers în șovinismul seu atât de departe, încât se vorbia în general, că împăratul i'a exprimat personal nemulțumirea Sa. Acest politician ar fi însă, alături de contele Szapáry, care a fost corect în toate chestiunile militare, un razim al politicii conservatoare în Ungaria. E întrebarea, dacă Coroana ar face bine schimbând pe Wekerle cu Apponyi. Politica bisericăscă și militară a lui Apponyi e cauza că nu s'ar putut ajunge la o fusiune a partidelor ce stau pe baza tranșacției dela 1867. Se fac încercări de a exoprea această împreunare, dar' cătă vreme proiectele de lege despre libertatea religioasă și recepțiunea Orreilor nu vor fi primite, aceasta nu merge așa de ușor. În aceste împregiurări zace greutatea de a în-

era neliniștit, neputând privi în ochii bunului ânger. Se sforță să se ridice în sus.

Deodată un tipet sfâșietor îi trezi din extas. Forțându-se a se scula, dl Lanterac d'Ambroyse își derangiase bandagiul, rana se deschise și nenorocitul inundat într'un lac de sânge, leșină.

La țipetul rănitului, medical alergase în grabă și într-o clipă cercetă rana:

Iute, iute! strigă, dar' grăbiți, grăbiți!

Și pe când infirmii zăpăciți de comădele medicului, căutau în toate părțile, sângele nu încetă a curge și medical îngrozit își fnumulți cererile.

Ludovic și Noemi nemicași, palizi de spaimă, nu schimbă decât o privire, Noemi luă dantela, o rupse în bucăți și o date doctorului, care o aplica pe rană.

Sângele s'a mai stempêrat.

— Scumpa mea soră, îți mulțumesc! Asta fu tot ce putu zice Ludovic!

— Nu este decât o întârziere de vre-o câteva zile, murmură tînăra fată înecatâ în lacrimi, vou relncepe lucrul meu.

Locotenentul Lanterac d'Ambroyse este azi colonel; tată a trei copii: o fată mare, aproape tot atât de frumoasă, atât de încântătoare, ca mamă-sa, cărei îi poartă numele: Noemi, și doi frumoși foarte curajoși băieți, după-cum spunea unchiul lor, bravul comandant Ludovic Verdier.

Trad. de Afra.

FOIȚA „TRIBUNEI”

Danteliera din Valencia.

— Novellă —

de

Gustave Cane.

(Urmare și fine.)

Atunci din nou i-se desfășura înaintea ochilor priveliștea teribilă, îngrozitoare rani, privirile stinse, fețe descolorate, înmărmurite de spaimă, așteptând moartea, care singură pune capăt atator suferințe. Ea vedea și pe iubitul seu Ludovic căzut pe câmpul de bătălie în agonie, departe de ori-ce ajutor și el fînținzând mâinile, strigând să-l scape!

Deodată își reaminti că în ziua precedentă se deschise la Saint-Sandne o ambulanta specială pentru ofițeri. Nu s'ar fi putut oare ca un sergent necunoscut să fie plasat acolo.

O! da, de sigur și îndată își recăștigă puterea pentru a-și urma calea.

Peste câteva momente ea sosi la ambulanta, rezoluțtă deschise ușa și intră.

Un medic militar îi veni înainte.

— Ce doriți, domnișoară?

— Ah, scușaiți domnule, caut pe fratele meu!

— Cum se numește fratele d-tale?

— Ludovic Verdier, sergent.

— Voiți poate să ziceți sublocotenentul Ludovic Verdier? și insgnând cu degetul peste lungul șir de paturi așternute pe pământ, zise:

— Poftim, eată al șeselea pat!

Bieteii fete i-se părea că pământul se surpă sub picioarele ei, ea făcă câțiva pași, scoase un țipet de bucurie, și nebună de fericire, cuprinsă de o iubire nesfârșită, căzută în genunchi la patul sublocotenentului Verdier, care zăcea într'o grea nesimțire.

— Ludovic, Ludovic, eu sânt! strigă Noemi tremurând, aproape leșinată.

La acest strigăt rănitul își reveni în simțiri, deschise ochii și zăbind pe sora-sa, neputând ridica capul, întinse mâinile pe care Noemi le lua într'ale sale și le uda cu lacrimi — de astă-dată lacrimi de bucurie. Ea cercă să vorbească, voia să-i spună beția sufletului ei, dar' gâtul părea a fi sugrumat, ea nu mai avea graiu.

În acest timp doctorul apropiându-se pe deoparte de curiositate, pe de altă parte de datoriță, ridică pe tînăra fată și îndepărtându-o zise:

— Nici o emoțiune, pentru Dumnezeu, sau noi nu mai luăm răspunderea asupra noastră; rana fratelui d-tale este în bună stare, se va vindeca de sigur, dacă d-ta nu vei strica.

— Ah! dle doctor!

— Nici un dle doctor, eată, pentru ziua de azi a fost destul, mâine vei reveni, dar' acum du-te acasă.

Ludovic Verdier avansat la gradul de sublocotenent pe câmpul de luptă, căpătase o grea rană la frunte, pentru care acum era legat de pat.

— Vezi, bunul meu Ludovic, zicea câteva zile după aceea fericita Noemi, care ședea la patul fratelui, ieri principalul meu mi-a

dat o comandă, o dantelă admirabilă, un model foarte greu, care i-a fost cerut de o familie bogată din Anglia, eu m'am apucat deja de lucru și sper că voi termina în zece zile. Această comandă îmi va fi foarte bine plătită, nu ghtcești cum voesc să folosesc acei bani?..

— Spune-mi, iubită soră, răspunse tînărel oficer.

— Pentru-că medicul zicea, că tu te vei reînșănătoșea cât de curând, aș voi să te iau acasă în micul nostru cuib, te voi păzi zi și noapte, ce fericiriți vom fi, și cum va trece timpul reconvalescenței de iute.

— Scumpă, scumpa mea soră, ce idee bună, m'e voi grăbi cu înșănătoșarea pentru a veni cu tine.

În fiecare zi Noemi venia să petreacă o oră la căpătuiul fratelui iubit și în fiecare zi îi vorbea despre lucrul ei ce înainta repede și de sigur după-cum promisese va fi înșănătoșat în zece zile.

Într'o dimineață venind ca de obicei cu zimbetul vesel pe buze, fratele ei îi făcă semn să vorbească încet, arătând spre noul rănit ce era așezat lângă dînsul.

Acest rănit, contele Lanterac d'Ambroyse, locotenent la vânători, fusese lovit la umăr de aschia unui obuz.

— Sărmanul tînăr! zise Noemi emoționată, el n'are soră care să-l îngrijească și ea se interesa de nefericitul pe care moartea părea a-l învinge. Ca prin vis palidul muribund cu ochii nenatural de mari, deschși, privia la tînăra fată, care prin halucinațiunile frigurilor îi părea o madonă.

Privirea lui până atunci stînsă se atășă de ea, o urma, și pe când Noemi se depărta, ochii lui steteau mult timp fixați spre use, prin care visiunea dispăruse; apoi puțin cât de puțin, ei erăși căpătău acea expresiune vagă.

A doua zi mai nainte de a sosi tînăra fată, ca și când ar fi simțit apropierea ei, privirile tristului băiat fixau earăși ușa, și când în fine plăcuta visiune se ivi, o rază de bucurie, un fel de mulțumire învelsiră trăsăturile slabe.

— O, nenorocitul, nenorocitul, zicea Noemi turburată de fixa privire, și ea vorbi încet cu fratele ei, interesându-se, voind a ști ce părere își dau medicii, și par'că peruse o greutate de pe inimă când auzi, că speranța nu este perdută.

Într'acestea zilele treceau, înșănătoșarea lui Ludovic progresase și în dimineața zilei a zecea: Noemi veni cu zimbire fericită, aducînd un mic pachet învelit în hârtie subțire. Se ținu de cuvînt, terminase minunatul lucru și mai nainte de a-l duce la principalul ei, îl aduse să-l admire și fratele. În bucuria ei, uită de sărmanul bolnav, care zăcea în apropiere și care o privia acum cu ochii plini de viață.

— Privește, ce frumoasă este, zise Noemi întinzînd țesătura fină de care era mândră, nu pentru-că avuse paciența a termina acel cap d'operă, ci pentru-că vedea realizându-se dorința, a conduce pe fratele ei în locuința din strada de Lille, unde fericirea reintră cu el.

Ei erau fericți; ei admirau dantela fină, fără a vedea pe nenorocitul de rănit, care

troude un guvern conservator în Ungaria, au lipsit până acum și elementele pentru formarea unui astfel de minister. De aceea predomină acum părerea, că deocamdată se va forma un minister de tranziție.

Stare de asediu. Ceea ce se întâmplă la noi cu violarea secretului epistolar, numai în stare de asediu se mai întâmplă. Sămbătă seara redactorul responsabil al foii noastre, dl Ioan Ciontea, a fost chemat la judele Graiss, unde cu aparatul obișnuit ni s'a confiscat 15 epistole din România, cele mai multe recomandate. Tot ce ne vine din România, trece prin mâinile procurorului, ear' dacă nu voim să desfacem în prezența lui, se retrimite îndărăt.

Discursul dlui Delavrancea.

Rostit în ședința dela 30 Noemvrie în Camera română.

(Urmare.)

Dl B. Ștefănescu-Delavrancea: Este curios acest mod de a mă tot întrerupe. Eu nu denunț pe dl Filipescu. D-sa însuși s'a denunțat în chestiunea națională.

Dar' dacă d-voastră, fie de pe băncile majorității, fie de pe banca minorității, fie prin presă, nu veți voi să spuneți nimic asupra concluziunilor puse de primarul capitalei în parlament, atunci voiți fi nevoit să cred, că dl Filipescu, dacă a fost, cum cred că a fost, sincer, s'a precipitat fără să vrea, la o nouă duplicitate. D-sa pe de o parte ca tinăr conservator și primar al capitalei, a voit să îmblânzească opinia publică din România, ear' pe de altă parte a lăsat majorității și guvernului rolul de a îmblânzi pe cei din străinătate.

Cu o nouă duplicitate, la care dl Filipescu contribuie fără să vrea, se va încerca a se potoli și cei din Ungaria și cei din România, dar' nu astfel se ridică chestiunea națională. (Aplause.)

Dlor, după mine, în ordinea națională intră chestiunea țerănească. (Mirări.) Vă mirați, când auziți aceasta. Eu cred, că problema populațiunii rurale este, fără îndoială, o problemă economică, o problemă socială, dar' mai presus de orice este o chestiune de existență națională. (Aplause.)

Între clasele conducătoare și muncitorimea rurală, între temelia neamului românesc, — așa o numiți, așa o numim și noi toți, — s'a săpat din ce în ce mai adânc și mai larg o prăpastie.

Abia mai sînt câteva slabe și înguste treceri dela ei la noi și dela noi la ei. Pe când pe ei i-am lăsat în miserie, în dureri, în prada boalelor și pe mâna unei administrațiuni vitrege (aplaude), nouă ni-a creat drumuri de fer, orașe mari, instituțiuni de credit, școli, comerț și industrie. Nu credeți d-voastră, care vă îngrijiiți așa de mult de buvarde și de tramvaiuri electrice, nu credeți, că a sosit timpul ca să simțiți, că chestiunea țeranilor este o chestiune de existență națională?

Din capul locului vă declar, că și această chestiune, pentru a fi înțeleasă, are nevoie nu numai de înțelepciunea ce ni-o recomandăți, ci și de multă, de foarte multă iubire a claselor conducătoare pentru această mare și adevărată clasă românească.

Dacă nu vă veți apropia de ea cu dragoste, nu veți înțelege nici odată, nici nevoile de care ea suferă, nici soluțiunile care se vindecă suferințele lor.

Fecioarele Vestale.

La vechii Romani erau așa numitele „vestale“, fete-fecioare, cari aveau chemarea de a îngrijii, ca focul de pe altarele de jertfă, nici odată să nu se stingă. Și erau la Romani multe vestale. Și până ce se puteau mândri cu mulțimea vestalelor-fetelor fecioare, până atunci ei au biruit lumea, și lumea uimită privia la vitejia și tăria acestui mare popor! Dar' vai, cu vremea, cu vremea, vestalele s'au împușinat, au dispărut chiar, ear' cu ele deodată s'a potolit și stins și focul, pe urmă și spuza și schiteile din urmă de pe sfintele altare!.. Rușinea perise și în locul ei răutatea luase locul. În brâu femeia romană nu mai purta furca, nici între degete fusul, ci podoabe străine și lucitoare în brâu, și inele scumpe în degete! În drum nu mai răsunau isbiturile țesătoarelor la răboiu, ci hohotul femeilor desfrânate, și rîngitul bărbilor slăbănogiți, stricați!.. Vremurile cele frumoase de mărire și glorie trecuseră, apuseseră; abia ca din poveste se mai știa de ele — ear' cu ele apusesese și mărirea marelui popor...

Ear' încă din vremile cele de înflorire, se spune, ci-că un „tribun“ (păzitor al legilor) mergând într'un țințir, a dat acolo peste o căpățină de om; el a prins-o, a ridicat-o și ca în glumă i-a zis: „Hei, poate de-

Știu că veți zice: „partidul liberal a stat 12 ani la putere, și ce a făcut pentru țerani?“ A stat 12 ani la putere, dar' a avut, în primul rînd, de rezolvat chestiuni de o natură extraordinară. A trebuit să creeze România cu aspectul ei modern, spre a-i legitima existența ei în concertul celorlalte state europenești. Din această cauză cea mai mare parte din timp a fost absorbit pentru ridicarea orașelor, pentru crearea de instituțiuni, pentru crearea de drumuri de fer, pentru dezvoltarea comerțului și a industriei. Dar' pentru țerani n'au făcut nimic?

Domnul ministru al instrucțiunii publice, vorbind despre munca consacrată pentru ridicarea țeranilor, zicea: că partidul liberal i-se cuvine „magna pars“ în această operă; că liberalii au desrobii și împroprietărit pe țerani, că ei au împroprietărit pe însuși, că ei au desfrînat execuția cu călărașii, ultima rămășiță din privilegiile clasei de odinioară; că ei li-au creat școli; că ei vin cei dintăiu cu o lege mai omenoasă de tocmeli agricole și de vînzare în loturi mici a domeniilor statului.

Dar' recunosc, că preocupăți de stabilitatea noastră, ca stat europeanesc, n'au rezolvat întreaga chestiune; v'a rămas și d-voastră, și v'a rămas destul de făcut, după cum ne veți lăsa și nouă foarte multe de făcut de aci înainte.

D-voastră ați primit țeara cu aspectul ei modern, cu dreptul de a fi în concertul lumii civilizate; ați primit o Românie independentă, cu dreptul de a încheia convențiuni și de a le denunța, cu ministere organizate. V'am dat o țeară care aproape nu seamănă cu aceea pe care o primiserăm dela d-voastră.

Vă rămănea, în primul rînd, chestiunea țerănească. Nu există o altă chestiune mai mare în România decât această chestiune.

Ea nu se poate rezolva prin măsuri măruntă și treptate. Cine voeste să o cuprindă trebuie să o înțeleagă în tot, într'o sumă de reforme. Împămîntenirea țeranilor nu e de ajuns. Chestiunea izlazarilor, chestiunea tocmelilor agricole, chestiunea drumurilor și chestiunea școlilor, toate acestea împreună, alcătuite într'un mod armonios, pot rezolva cel puțin pentru o durată de timp problema țerănească.

E drept că d-voastră v'ați gândit bunăoară la biserică rurală. Da, ați făcut o lege imposibilă, despre care un țeran zicea: „azi, pentru a săruta icoanele, trebuie să le prezenți răvaș galben“. Ați venit cu legea maximului, ați revoltat pe țerani.

Ați venit cu legea tocmelilor agricole. Comparați-o cu proiectul de lege din 1888 și veți vedea ce a mai rămas din acele făgădueli.

Și pentru a vedea ce este o glumă junimistă, ear' nu o lege, nu a veți decât să citiți articolul final și veți convinge că cu același vot o consacrați și o desfrînați; căci prin acel articol este lăsată la grația proprietarului și arăndașului o lege facultativă, la care se va supune numai cine va voi.

Asemenea lege este o tristă ironie în fața celei mai grave și mai dureroase probleme din România.

Dela legi la fapte. Cum v'ați purtat d-voastră cu țerani?

Nu voiu vorbi decât în treacăt despre această parte înfiorătoare din conduita regimului.

Cum v'ați purtat față cu sătenii revoltați de miserie, revoltați de biruri, revoltați de reaua și de barbara administrațiune?

mult o fi că n'ai mîncat!“ Dar' abia zise, și căpățina îi scapă din mîni și durindu-se de trei-ori, eată numai că se face din ea un flăcău draguț și mîndru, dragă Doamne, cât minune mare!

Uimit fiul tribunului îl ia de mână și-l duce la casa tatălui său, și-l ospătează bine, ear' feciorul cel străin îi roagă pe feciorul tribunului, că acum să vină și dînsul la el, în schimb. Cu inima cât un purice de frică, feciorul de tribun pleacă. În țințir s'au dat amîndoi peste cap, și într'o clipă perîți au fost. Dar' ei s'au pomenit într'un loc frumos, Doamne, cu aer dulce, și cu o masă mîndră, așternută, și aci s'au pus la ospătat. Totul era aici așa blînd și mîngăios și fără de sîrșit, căt feciorul de tribun abia luă seama, că de pe pomul de deasupra lor au căzut, în răstimpuri, două frunze vestejite... Feciorul de tribun, părăndu-i abia o zi de când e aici, se ceru să se întorcă acasă. Prietenul său îi dete voe. El veni ear' pe lumea asta, dar' înzadar își mai căuta el casa părinților și ei pe ei, nimeni nu le mai știa de urmă, abia ca din poveste de nume, că cu mii de ani mai înainte ar fi trăit, — bag-seamă cele două frunze căzute dincolo de pe pom, însemnau două mii de ani. Dar' umblînd năcăjit fiul de tribun eată dă peste un călugăr bătrîn, neputincios. Acesta îi spune, că de vrea să mai dea de rămășițe din al seu neam, de a sei bravi părinți aminte aducătoare, să le caute de-

Știți cum v'ați purtat, știe țeara înțreagă.

Și aceia care au asistat la procesele țeranilor, au venit cu convingerea că vreți o revoluțiune, care va pune în primejdie existența noastră ca popor liber. Și se nu ziceți că ați voit să păstrați ordinea, căci acest drept nu îl au decât aceia care întrebuințează toate măsurile blînde de domolire. Din desbaterile dela curțile cu jurați, ba și din dosare, s'a dovedit că țeranii au fost împușcați fără să li-se fi făcut barem cele trei somații ale dlui Carp.

S'a comis următoarea eroare, între multe altele: pe când sătenii ciocnau uci roșii cu oficerii, deodată, fără veste, fără nici o prevenire, se pomenesc cu cavaleria asupra lor, și se trag salve de puști asupra femeilor, bătrînilor și copiilor.

S'a dovedit că ați făcut mai mult: ați întins pe oameni la pămînt, după ce a început ori-ce mișcare, și i-ați bătut până la sânge. Și acest mod sîlbatec de educațiune i-ați aplicat și femeilor. La aceste scene odioase și revoltătoare asistau reprezentanții administrației locale și oficerii inferiori și superiori. Eu nu mă mir de atîta indiferență din partea d-voastră. Din ceea ce ați făcut reese nepăsarea istorică, față cu elementul care are cel mai mare drept de a zice: „sîntem poporul român!“ (Sgomot. Ilaritate).

Conversați, nu ascultați, rîdeți... va veni o zi când veți căi. Atunci veți înțelege ce va să zică o revoluțiune țerănească!

Dl Rosetti-Tețanu: Cer cuvîntul.

(Va urma.)

Amenințare ori năcaz.

„Neue Freie Presse“ dela 29 Decemvrie publică următorul articol de fond:

„Este un fapt bătător la ochi, că în timpurile din urmă Camera și Senatul român s'au ocupat la ori-ce ocazie de așa zisa chestiune ardelenescă. Ședința de Marție trecută atît în Cameră cît și în Senat a fost ocupată numai cu discuția asupra acestei chestiuni. În alte vremi nu ne-am opri la așa ceva și am spune, că opoziția parlamentară din România, care găsește ori-ce mijloc de bun pentru a cauza neplăceri guvernului, vede în exploatarea agitațiunii urmate de Liga națională, relativ la Români din Ardeal, o pârghie, cu care vrea să scoată din poziție ministerul Catargiu-Carp. În fine aceasta ar fi o grije internă a României, de care lumea afară din regat n'ar avea trebuință să se ocupe, cu toate tendințele Ligei naționale ce se revarsă peste graniță.

Am văzut în deajuns în năbușirea aspră, dovedită de guvernul unguresc în procesul Memorandului, cu câtă energie și eficacitate Maghiarii se grijeș de scuti statul lor național de agitațiuni irredentiste. Dar' această isbucnire subită a agitațiunilor cu pricină și folosirea lor în parlament tocmai acum, apare ca un reflex al evenimentelor ce se desfășură în capitala Ungariei; și dacă nu se poate tocmai vorbi de un conex direct între ele, totuși putem să credem, că criza ungară are reacțiune asupra agitatorilor români. Cugețându-se că în Budapesta există o clică, care nu face secret din planul său, că vrea să deaparte sistemul liberal de guvernare chiar cu prețul de a ațîța naționalitățile nemaghiare și că actualile crize au precedat semne negre despre o schimbare a sistemului, nu sîntem departe de concludia, că prin această Liga națională și anteluptătorii ei parla-

parte spre Răsărit, în văile Carpaților, acolo doar' va mai găsi!..

Și el, s'a luat, după îndreptarea geniului poporului român, și a mers și a mers, peste văi și peste munți, peste țeri și peste mări, căci un dor tare îl împintea, ca să caute și să aștepe pe urmașii neamului său mare...

Și el a venit... la noi a venit... și da, a aflat; a aflat pe vrednicii urmași ai neamului său mare, pe semenii părinților sei: a aflat pe părinții de azi ai poporului nu mai mult roman, român, puși însă în temnițe, ferecați cu zăvoară, cu lanțuri... Și a aflat și pe urmașele vestalelor sale... pe voi, bravelor fice române, pe voi, eroinelor nemfricate, care și voi ca și înaintașele voastre cu mii de ani înainte, păziți cu sfințenie focul sfînt pe altarul neprihănit național, ca să nu se stingă, să nu încete... A plîns de durere reinviatul tinăr, vîzînd suferințele părinților de azi ai poporului neam din neamul său, dar' și de sfîntă bucurie a plîns, vîzîndu-vă pe voi, curatele, credincioaselor și vrednicelor fecioare vestale române, — și întristat și vesel s'a întors ear' pe lumea cealaltă, ca să vestească, ce eroi și eroine mîndre arată încă lumii, rămășițele nobilului mare popor roman de odinioară...

Sibiu, Decemvrie 1894.

(„Foaia Poporului.“) Eugen T....

mentari au fost incurajați pentru a arunca țaciunile uns cu smoală cu cutezanță reînnoită printre Români din Ardeal.

„Astfel stînd lucrurile, așa zisa chestiune ardelenescă încetează a fi afacere internă a României sau a Ungariei; în lumina ce cade asupra ei dela criza ungară, ea capătă caracter internațional. Nu-i vorba, agitațiunile Ligei naționale române se sfîrmă de întocmirea solidă a statului ungar liberal și național, fără a fi de lipsă să li-se pună stavile cu note diplomatice rezolute dintr'o parte, sau dintr'alta; ministerul Wekerle nu s'a dat în lături a arăta mîna țeară până agitatorilor în Ardeal, ear' ministerul Catargiu-Carp se pută mîrgini a privi agitațiunile numai ca ceva *internum*, care merită atenție numai din punctul de vedere al contrastelor de partid. Dar' nesigurăța despre viitoarea încheiere a stărilor în Ungaria, schimbă indispensabil fața lucrurilor, contribuind a da nouă viață Ligei naționale române și a încuraja speculațiunile ei, basate pe luptele interne din Ungaria. Acuma ne aducem aminte de interpelațiunile vehemente adresate în semptemvrie trecut în delegațiunea ungară contelui Kálnoky, spre a-l împinge la o intervenție diplomatică în București; ne aducem aminte și de argumentele cu care ministrul de externe a respins aceste cereri. Atunci argumentele acestea aveau, în fond, îndreptățirea lor, căci era afară de ori-ce îndoială presupunerea, că statul ungar național și liberal posedă destulă tărie, spre a doborî ori-ce tendență irredentistă...

„Aducîndu-ne aminte de atacurile îndreptate de atunci încoace în contra contelui Kálnoky și de împregiurarea, că tot mereu eșiau la iveală în Budapesta bănelii, că contele Kálnoky nu stă departe de influențele și curentele pornite contra ministerului Wekerle, fără voe ajungem a presupune un conex al lucrurilor, în care și așa zisa chestiune ardelenescă își are rolul ei.

„Dacă însă și în cazul acesta se poate considera ca destulă asigurare declarațiunea ministrului Carp, pronunțată în senatul român, că România n'ar permite nimărui să se amestece în treburile ei interne și că același drept nu se poate denega nici Ungariei, dacă această declarațiune cuminte și corectă a ministrului român ajunge pentru toate eventualitățile viitorului, spre a menține chestiunea ardelenescă în cadrul unei afaceri interne, această considerațiune nu stă acum afară de ori-ce îndoială...

„De sine se înțelege, că Austro-Ungaria cea mare, n'ar pute să stee liniștită, dacă ar avea cuvinte de a crede, că guvernul micului stat vecin sprijește agitațiuni trădătoare în Transilvania. Austro-Ungaria n'are cuvinte a crede așa ceva. Însă lucrurile și-ar pute schimba fața odată și așa, că valul din lantru al zăgăzului ar crește și că dincolo creșterea valului agitatoric contra zăgăzului ar fi tolerată sau chiar n'ar fi stavilită. Ce facem apoi? Nu e de lipsă să ne închipuim o asemenea eventualitate ca iminentă; vîzînd însă că în România chestiunea ardelenescă pare a deveni obiectul preocupățiunilor zilnice, sîntem așa zis împinși a ne gândi la posibilitatea de a fi siliți să punem stavilare irredentei române. Ajunși aici, s'a dus cuvîntul dat dintr'o parte și din alta de a considera chestiunea ardelenescă ca chestiune internă; ear' contele Kálnoky, care și așa nu este privit de către Maghiari ca prieten al statului lor național și liberal, nu se va pute ascunde după argumente, că irredenta este cu atît mai puțin periculoasă, cu cît mai puțin se vorbește de ea. Bismark a zis odată, că stă rău treaba, când din cauza unei afaceri trebuie schimbate note diplomatice; și mai rău însă este, când e vorba de o afacere, care la început nici n'a fost obiect diplomatic și al negocierilor internaționale, devenind atare numai prin alte decisiuni fatale. Negreșit că mai sîntem încă departe de așa ceva, ear' deoarece opoziția parlamentară din România se apucă de chestiunea română ca de mijloc de agitațiune în folosul partidului său, pentru aceea nu e de lipsă, însemnătatea crizei ungară nu trebuie măsurată după eventualitățile politice din afară. Că rezolvarea crizei în Ungaria nu poate fi luată în destul de serios, din toate punctele de vedere, ori în ce mod se va pune importanța ei în față, fie numai privitor la Ungaria, sau la monarhia întreagă, fie privitor la stările interne sau externe, — aceasta este învederat și privitor la colțul acela, pe care îl luminează vorbirile opoziției române“.

SITUAȚIA.

Dominecă s'au finit audiențele regale, cu care ocaziune ascultați au fost: patriarcul sîrb Brancovici președintele partidului național, deputatul Horánszky Nándor; deputații Darányi, Fábinyi, contele Bethlen și baronul Huszár Károly.

Semioficiosul „Budapesti Tudositő“ scrie despre audiențele acestea următoarele:

„Astăzi s'a sfîrșit ascultarea notabilităților din partidele și fracțiunile, care stau pe baza pactului dela 1867. Audiența regală s'a început la orele 11 înainte de amiază și a durat până la 3 d. a. După orele 3 M. Sa l'a mai poftit încă odată pe contele Khuen-Hédervary, Banul Croației, cu care s'a întreținut foarte îndelungat. Hotărîrea prealabilă relativ la rezolvarea crizei — după informațiunile primite din loc competent — nu s'a adus încă, aceasta se poate aștepta numai după întoarcerea M. Sale din Viena“.

Atăta spune semioficiosul, ear' foile maghiare scriu, că din împregiurarea, că Banul croat a fost de repețe-ori ascultat, toți politicienii deduc, că el va fi însărcinat cu formarea cabinetului. Despre candidarea baronului Bánffy tot mai puțin se vorbește, cu atît mai virtos, că toți politicienii serioși sînt deja convinși despre aceea, că cabinetul Bánffy n'ar pute dura mai mult timp.

„Ellenzek“ primește din Budapesta o depeșă cu data de 31 Decemvrie, care deasemeni confirmă știrile de mai sus.

„Cabinetul Bánffy, în timpul din urmă a eșit din combinație, și astăzi mai virtos se vorbește de cabinetul Hédervary. Formarea acestui cabinet este cea mai posibilă.

„Contele Hédervary de trei-ori a fost primit în audiență de către Maiestatea Sa și tot de atâtea-ori a fost ascultat timp mai îndelungat.

După audiența contele Hédervary a conferat mai îndelung cu prim-ministrul Wekerle. Seara s'a dus la clubul liberal, unde a vorbit mai mult cu notabilitățile politice și cu toți ministrii.

Chiar și în sinul partidului liberal a căștigat mult idea cabinetului Hédervary. Realizarea acestui plan se speră cu siguranță“.

Ar fi sosit timpul, căci am dormit destul.

În săptămînile trecute am citit căte ceva în prețitul ziar „Tribuna“ la adresa noastră a „Bihorenilor, așa de pildă în nrul. 251 a fost scris un prieten dela Orade.

Pentru noi încă n'a trecut plinirea vremii ca pentru cei dela „Dreptatea“, prin urmare să ne îndreptăm atențiunea asupra următoarelor împregiurări, cari nu le află de prisos pentru prietenii cauzei noastre:

Dl „ei“ din nr. 257 scrie relativ la centru, eu însă mă voiu extinde în provincie, unde și eu mă număr între Români, și de aici aproape din fundul Bihorului voiu arăta până la evidență cari sînt cauzele stagnării sau mai bine ale retrogradării noastre, prenotînd însă că nici în ciusal al 11-lea tot nu e tîrziu. Căuzele rîului de sanat sînt:

1. Indiferentismul și nepăsarea ce se observă în clerul nostru pe terenul național cultural. Nu mai presus stau însă dascălii nostri numiți și confesionali; — în „status quo ante“ aveam bărbați mai destoinici decât în „status quo“. Asta n'o putem observa nici la Chinezi.

2. În fiecare cerc ca inspector de școli figurează protopresbiterul (cercetul) tractual, și dacă avem școli de stat, vina, păcatul necusabil îl poartă dnii inspectorii, protopopii, cari la noi aplică cantorii — numiți și dieci — de învățători, deoarece pînă acum nu aveam moralști. Învățătorul calificat cam cu greu poate împărți salariul cu dl inspector, cantorul este însă ceva mai flexibil, deși cu foarte puține excepții minimul de fl. 300 este pretutindenea.

La afacerea de negocieri cu parochiile, cu capelanii vom reveni de altă dată.

3. Preoții și învățătorii nostri nici habar n'au de instrucțiune, sau să se ocupe cu cetirea vre-unui ziar, ferit-ai Doamne, ba ca oameni ai bisericii și școlaii nici chiar cu cetirea — pardon am zis prea mult — procurarea oficioasei „Biserica și Școala“ nu-și bat capul.

4. Mulți din ai nostri bucuos ar primi subvenție dela stat, în schimb pentru matricule și căsătoria civilă, fără să-și facă socoata din urmă.

Toată lumea se ocupă cu noi, la ai nostri însă se potrivește: „Și tu dormi, durmire-ai moartă“.

Seniorii își vîd de afacerile lor private, puțini cîți sîntem generație mai tinăra sîntem huiduiți, ba de nu ne-am supune orbiș, ne învață „mores“, așa bărbați cărunți în lupte avem, și astfel ne premerg cu exemple.

5. Mai avem o nenorocire, fiindcă sîntem desbinați în Români ort. și gr-cat. Cesti din urmă ca preoți au cercetat școli mari, în Pesta, Orade, Sătmar etc., nici că stau

cu noi de vorbă, ba conversația lor este și decurge în limba statului, cu acestia apoi putem merge la luptă națională, sigur cu toții vor înțoarce spatele.

De aș fi un M.S. aș forma un fond, din ale cărui interese li-aș procura Bihorenilor o gazetă de caput, nu însă „Dreptatea”, care și-a spart capul, dar dacă s'ar trezi din letargia în care se află.

N'a trecut încă ciasul al 11-lea, frați bihoreni, treziți-vă ca să nu întăriați.

B. ...

Din România.

În regatul fraților noștri situația politică, după toate prezențele, se pregătește de o schimbare. Toate elementele oponente se adună și se concentrează spre etac comun contra regimului conservator-juniuist. Prilegiul direct li-l dă proiectul de lege despre exploatarea minelor, prezentat camerei de ministrul P. P. Carp și în care opoziția vede o violare flagrantă alor trei articoli din constituție. Pentru a combate acest proiect s'au aliat cu partidul liberal grupul liberalilor sinceri, liberalii conservatori, descidenții conservatori și mai mulți bărbați marcați, până acum neangajați în vre-un partid. Cu toții împreună vor începe o campanie de întruniri publice, dintre care cea dintâia a fost convocată pe Duminecă în 18/30 Dec. în sala teatrală „Dacia”. Apelul cu care această întrunire a fost convocată, este semnat, afară de fruntașii liberalilor naționali, în frunte cu șeful partidului, dl D. A. Sturdza, de către dnl D. Ghica, G. Vernescu, C. Exarcu, Gr. Păucescu, P. Poni, G. Dem. Teodorescu, Ionel Grădișteanu, Iancovescu etc.

În întreg cuprinsul său apelul, care a produs, precum ni-se scrie din București, oare-care consternație în cercurile guvernamentale, este următorul:

APEL.

În statul român proprietatea de orice natură este garantată nu numai prin o lege ordinară, ci prin însăși constituția.

Articolul 132 din constituție declară, că pământurile fostilor clăcași sunt nealienabile.

Articolul 132 din constituție declară, că pământurile fostilor clăcași sunt nealienabile. Aceste mari principii ale pactului nostru fundamental sunt surpate prin proiectul de lege al minelor, depus de guvern pe biroul senatului.

Nimic nu aruncă disordinea și anarhia în societate ca violarea pactului fundamental al țării de către guvern, chemat în primul loc a respecta legile.

Constituția leagă și obligă pe toate puterile constituite în stat, ca și pe cetățeni și prin urmare, leagă și obligă pe puterea executivă.

Subscriși, îngrijiiți de efectele desastroase ale legii minelor și de tendențele antinaționale ce cuprinde această lege, ne înțepim o datorie sacră către națiune de a deștepta și de a lumina pe concetățenii noștri prin întruniri publice. Invităm deci pe cetățeni de a lua parte la prima întrunire publică ce va avea loc Duminecă 18 Decembrie la orele 2 p. m. în sala Dacia.

Dimitrie Ghika, George Vernescu, Dimitrie A. Sturdza, Gr. Păucescu, Al. Orăscu, N. Fleva, P. Poni, An. Stoilean, P. S. Aurelian, C. Esarcu, D. Giani, N. Gane, St. Șendre, Ar. Păscu, Al. Berceanu, G. Misail, G. D. Teodorescu, P. Orbecan, G. Măzescu, C. Costescu-Comăneanu, V. A. Urechia, Gr. Ștefănescu, Sp. C. Haret, M. Pherekyde, Al. D. Păleanu, V. Gheorghian, Toma Stelian, M. Tzoni, Andreiu Vizanti, C. Climescu, Urseau Valerian, E. Costinescu, M. Bonache, P. Stoicescu, G. C. Burcă, N. Săvean, Em. Porumbaru, C. Porroineanu, D. Polizu Micșencu, B. St. Delavrancea, C. Nacu, V. Lascaru, M. Corbescu, N. Popp, N. R. Lăcusteanu, C. F. Robescu, A. Beldiman, P. Buescu, I. Bibicescu, N. Xenopol, St. Sihlean, Dr. N. Mănolescu, Gr. Giani, T. Dornescu, N. Lupascu, I. G. Lecca, Ghelmegean, G. Sefendaki, Al. Villner, D. I. Ghika, N. Gheorghiescu, C. Sebastian, G. G. Lecca, T. Djuvara, T. N. Isvoran, G. Ștefănescu Gog, N. I. Micescu, N. Gr. Iorgulescu, A. Delimarcu, C. T. Grigorescu, D. Protopopescu, Radu Stanian, N. Crătunescu, D. Moruzzi, Basile Ștefănescu, I. Poenar Bordea, R. Ralle, E. Carada, G. Cantacuzino, N. H. Albu, C. G. Vernescu, G. Ghijescu, I. H. Popp, D. Econom, C. St. Cesian, G. Alexescu, Gr. Goilav, C. Christodorescu, C. Dobrescu, C. Popovici, A. I. Ulubean, D. Bădescu-Roșiori, Ioan C. Grădișteanu, C. I. Stoicescu, Sp. D. Profirescu, I. C. Săn-

dulescu-Nenovean, M. Rucărean, Ioan N. Iancovescu, Dr. D. Brânza, T. I. Foacănean, Dr. Al. N. Vitzu, profesor universitar, Ap. Mănescu, colonel A. Budiștean, D. Tănăsescu, mare proprietar, D. M. Ionescu Doctor în litere, fost deputat, N. Budiștean Doctor în drept, D. Metaxa, I. Malla, C. H. Fundășean, Maior Ath. Fănuță, proprietar în județul Ilfov, Simeon Georgescu, proprietar, G. Clinceni.

Invitare de abonament

„TRIBUNA”

Cu 31 Decembrie v. 1894 expiră abonamentele lunare, cuartale, semestrale și anuale.

Domnii abonații sunt rugați a grăbi cu reînnoirea abonamentelor lor pentru regulata expediție a foii.

Abonamentele se fac prin mandate postale și numai pentru un timp, care începe cu prima și se termină cu ultima luni după stilul vechiu.

Abonamentul lunar costă . . . 1 fl. 20 cr. Abonamentul trilunar costă . . . 3 fl. 50 cr. Abonamentul semestral costă . . . 7 fl. — cr. Abonamentul anual costă . . . 14 fl. — cr.

Este în interesul dlor abonații, ca adresele să fie însemnate cât se poate de corect și legibile.

Domnii abonații vechi sunt rugați a lipi pe mandatul postal adresa tipărită dela fășile, în care li-s'a trimis „Tribuna” până acum.

Administrațiunea.

CRONICĂ

Pentru tombola din București ni-au sosit din Tur mai multe obiecte colectate de doamna preteasă Valeria Suciu.

Reuniunea română de muzică din Sibiu. Cu ziua de mâine Mercuri în 21 Decembrie (2 Ianuarie 1895), Reuniunea își reînnoie activitatea sa, ceea-ce prin aceasta se aduce la cunoștința onoraților membri activi.

Reuniunea învățătorilor români gror. din districtul Zarand, își va ține adunarea generală în 29 și 30 Decembrie v. în Brad. La această adunare sunt poftiți toți membrii, precum și toți spriginitorii reuniunii.

Petrecere. Primim următoarea: Invitare la petrecerea cu dans ce se va ține în Hașfalău după sfințirea școlii noavă edificată în 27 Decembrie (a treia zi de Crăciun) 1894 st. v. în sala școlii. Înainte merge de la marea poezie „Coriolan” și piesa teatrală „Cinel-Cinel” de V. Alexandri, executată de tinerimea din Hașfalău. Scopul petrecerii e înființarea unui fond intru susținerea școlii gr-or. române. Începutul la 7 ore seara. Comitetul. Intrarea: de persoană 50 cr., de familie 1 fl. Hașfalău, 16 Decembrie 1894 st. v. De vipt se îngrijește fecere. Oferte benevole se primesc cu mulțumită și se cuitază publice.

Ungurii judecați. În nrul 2146 din anul curent al jurnalului vienez „Deutsches Volksblatt” s'au publicat în 23 Dec. următoarele: Din Alba-Iulia ni-se scriu următoarele: La timpul său ni-se publică în jurnalul „Deutsches Volksblatt” o corespondență despre teroristările comise de către oficiile de aici contra persoanei și dreptului de domiciliu al avocatului Rubin Patiața, judecat la 2 ani și jum. în procesul Memorandului. Precum este cunoscut, cu acea ocaziune s'a recuirit contra Românilor chiar și intervențiunea c. și r. a puterii militare, cu toate că nici o cauză basată pentru aceasta nu a existat. Dar' tiranii Maghiari nu s'au mulțumit nicidecum cu acest abuz făcut ca de comun și la alte ocaziuni de a cere intervenția militară, fiind constatată, că miliția nu a avut a interveni în contra Românilor, ci a trebuit să servească de apărare a casei adv. Patiața contra plebei jidano-maghiare atâtea. Nu a fost aceasta destul, ci din contra s'a intentat proces penal pentru violența publică contra numitului avocat, a duor învățători și a duor țerani, cari au protestat contra brutalităților organelor poliției și a gendarmilor comise în curtea casei numitului domn avocat. Adeică cinci bărbați români negharmati au putut amenința și a poteri o haită maghiară înarmată cu mult mai numeroasă. Așa se diformează legile pentru a persecuta pe Români. Peste 40 de bărbați din mulțimea cea mare, care au întimpinat atunci pe martirul național la

gara din Alba-Iulia, sânt acuși pentru agitație, încât un nou proces monstru e pus la cale. Pentru caracteristica procedurii judecătorilor este a se aminti, că o d-șoară română încă este acuzată, pentru-că a prezentat d-nei Ana Patiața, soției martirului, un buchet de flori. Este deci de sine a se înțelege, că exacerbația între Români după astfel de poriri tot mai tare crește. Cutil kossuthist nu numai că se suferă nepedepsit din partea oficialilor, dar' se și promovează, până când de altă parte popoarele credincioase împărăturii sânt expuse la cele mai neuzite persecuțiuni.

Fusiunea Vorbind despre criza ministerială în Ungaria, ziarul „alte Presse” din Viena observă, că desvultarea normală și sănătoasă a raporturilor politice în Ungaria trebuie căutată în fusiunea celor trei partide, care stau pe baza transacției dela 1867. În asemenea înțele scris și „Fremdenblatt”, organul oficiului nostru de externe. Înșirând numele bărbaților chemați la audiență, numitul ziar zice, că „din această listă rezultă că idea unei cooperări parlamentare a partidelor se stau pe baza transacției se va studia și mai departe”.

Din Lipova ni-se scrie: Societatea română de lectură — conform preliminarului său — a 3-a zi de Crăciun, adică în 27 Dec. va arancia o convenire socială cu tombolă și joc în folosul fondului Societății. E drept că un domn, pe care mai târziu am să-l demaschez fără cruțare, încearcă prin înscenarea altei petreceri a zădărnici reușita petrecerii societății, însă noi nu avem nici o teamă pentru-că credința noastră a fost este și va fi, ca un egoismul orb, vanitatea fără margini a unui cap sec — ci dreptatea, bunul simț românesc și sinceritatea au să învingă! Viitorul altcum toate le va întâri. Argus.

Aniversarea nașterii reginei României „Timpul” dela 30 Decembrie scrie: Astăzi fiind aniversarea nașterii M. Sale reginei, Calea Victoriei este împodobită cu drupele. La orele 12 consiliul de ministri a fost la palat în corpore, spre a felicita pe M. S. regina. Deasemeni numeroase persoane oficiale au prezentat felicitările lor suverane noastre. Numeroase telegrame de felicitare au sosit din țeară și străinătate. Un registru este deschis la palat pentru înscrieri.

Groznică nenorocire pe calea ferată. La 17 29 c. s'a întâmplat în apropierea comunei Găvojdia, lângă Lugoj, o groznică nenorocire. În ziua numită seara pe la 10 ore vreo 15 trăsură, ce veniau dela țirgul din Mitoșaura, aveau să treacă peste căii ferate din apropierea comunei Găvojdia. Rampa fiind încă deschisă, trăsurile începură să treacă pe rind. Tocmai când ajunse pe șini trăsura a 13-a, locomotiva unui tren accelerat o apucă pe șini și o strivi împreună cu nenorocitul om și cu cai cu tot. Nenorocitul om a fost din comuna Glimboca. Vina acestei nenorociri o poartă păzitorul, care nu s'a îngrijit de închiderea rampei și care de altminterlea e un Român cinsit și harnic.

Secretul egistolar în Austria. În urma detragerii debitului postal lui „Frankfurter Ztg”, toate scrisorile purtând stampila Frankfurt l. M. ce sosesc în Viena și care stîrnesc băneala poștei că conțin exemplare din ziarul amintit, sânt dirijate la oficiul țamal, unde adresații sânt înținuși să le desfacă în prezenta impiegaților vamali. Dacă scrisoarea conține intradever' un exemplar din „Frankfurter Zeitung”, ziarul se retrimite înapoi. Reprezentantul din Viena al lui „F. Z.” a făcut arătare în contra mai multor funcționari postali pentru violarea secretului epistolar, spre a exopera o dicisiune judecătorească în această afacere.

Un îndoit asasinat s'a întâmplat în noaptea Crăciunului catolic în Nalladorf, Austria. Soții I. Pamperl, locuitori într-o casă dela marginea satului, s'au dus în comuna învecinată Wallersdorf, ca să asiste la serviciul divin de dimineața, lăsându-și copiii, o fetiță de 9 ani și un băiat la țică, cu servitoarea acasă. Care nu le fu groaza și spaima când la reînnoire găsiră pe fetița și pe servitoarea moarte. Fetita zăcea chiar sub pomul de Crăciun cu fața în jos, ear' servitoarea într-o oadaie de alături. Amândouă victimele erau cu gâtul tăiat. Copilul cel mic dormia în leagăn. În același timp nefeicții soți descoperiră lipsa unei lădițe din bucătărie, în care era un libel de depuneri și mai multe obiecte de valoare. Comisiunea judecătorească emisă la fața locului a constatat că omorul a fost comis cu un instrument ascuțit. Până în acest moment gendarmieria nu a isbutit să deie de urma asasinilor.

Din public.*

Mulțumită.

Subscribul participând dimpreună cu mai mulți tovarăși din Sibiu la înmormântarea lui Ioan Cloaje din Boița, tmi iau voe a exprima jahnicei familii și îndeosebi dlui Dr. Cloaje, medic în Ploiești mulțumirile noastre pentru prevenitoarea primire și deosebita atențiune de care ni-au împărțit cu acest prilegiu.

Sibiu, 1 Ian. n. 1895. În numele mai multora: Johann Weiner.

Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta redacția nu primește răspunderea.

Bibliografie.

La Institutul Tipografic, Sibiu se află de vânzare

Nuvela, de Bussu Șirianu. Prețul unui volum este 1 fl.

La librăria „Institutului Tipografic” din Sibiu se află următoarele cărți:

- „Memorial”, Arhiep. și Metro-politul Andreu baron de Șaguna, de Nicolae Popea . . . fl. 1.30
„Bate la ușă”, de Carmen Sylva „Domenich Pablo”, de Carmen Sylva . . . — 28
„Poestile Bănatului”, de Că-tana . . . — 30
Trăvnițe, 10 piese Slovacă. Vol. I și II. a 1 fl. 50 cr. . . 3.—
„Izvoade”, de Demetrescu . . . 4.40
„Homo-Sum”, roman de Ebers . . . 1.—
„Doina”, conf. ținută la ateneul din Bărlad, de Măndrescu . . . — 28
„Critică” 1867—1892, de Maiorescu. Vol. I și II. a 2 fl. 20 cr. . . 4.40
„Introducere la psihofisică”, de Mihailescu . . . 1.90
„Poesii”, de Veronica Miclă . . . 1.65
„Higiena română”, de Dr. Leo Murășianu . . . 1.—
„Copii de pe natură”, de Negruzzi . . . 1.65
„Poesii”, de Negruzzi . . . 1.10
„Teatrul”, de Negruzzi. 3 Vol. . . 8.25
„Pui de lei”, de Nenițescu . . . 1.10
„Literatură popor. română”, de Gaster . . . 2.75
„Studii Critice”, de Ghera. Vol. I și II. a 2 fl. 20 cr. . . 4.40
„Să auzim, toate” . . . — 25

A apărut tocmai la Institutul Tipografic T. Liviu Albini în Sibiu:

„Despre mandatele de plătire”. Explicarea legii despre mandatele de plătire (art. de lege XIX. din anul 1893) provăzută cu formulare de D' Ioan Ivan, avocat în Mediaș. Se află de vânzare la Institutul Tipografic în Sibiu și la autor în Mediaș. Prețul 40 cr.

A apărut: Ioan Bogdan: „Însemntatea studiilor slave pentru Români”.

Lucrarea aceasta este foarte de recomandat.

A apărut: Primul tom din „Moara din Șişești”. Roman original, de preotul Ioan Costin, în care se descrie activitatea părintelui Dr. V. Lucaciu. Se află de vânzare la Institutul Tipografic în Sibiu și la autor în Baia-mare (Nagybánya). Prețul 2 coroane.

A apărut: Limba română. Ființa, originea, rudenii și istoria ei. Manual pentru gimnasiile școlare reale și pedagogice. De Virgil Onițu directorul gimnasiului român din Brașov. Editura librăriei Ciureu.

A apărut: „Calendarul revistei „Lunea Ilustrată” pe anul 1895. Se află de vânzare la Librăria I. Hertz, București, Hotel de France 8. Are o mulțime de ilustrații și un material variat instructiv.

A apărut: „Ghiv-ci” de Dr. Urechia, cu o prefață de A. Vlahuți. Se află de vânzare la Institutul Tipografic, Sibiu. Prețu fl. 1.45

Calendarul zilei.

19 Decembrie 2 Ian. 1895. Iulian: S. Mucenița Iuliana. Gregorian: Macariu. Soarele: răsare 7.46 apune 5 29 m.

Buletin meteorologic.

Table with 4 columns: Observația, Diferența din prezidiu, Temperatura după Celsius, Maximal și minimal de temperatură, Direcția vântului.

Din țeară 30 Dec. n. 7 oare dimineața.

Table with 4 columns: Stațiunile, Presiun. atmosf. în mm., Temperatura Celsius, Vântul (direcția și țitria).

Teatrul orașenesc.

Mercuri, în 2 Ianuarie 1895: „Madame Sans-Gené”. Comedie în 4 acte de W. Sardou.

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 29 Dec. n. 1894.

Complex table with multiple columns: Săminte, Prețul per 100 oblogr., Cămină, etc. Lists various goods and their prices.

Cursul pieței din Sibiu.

Din 30 Decembrie n. 1894. Hărtie-monedă români . . . Camp. 9.79 vënd. 9.90 Lire turocești . . . 11.15 „ 11.20 Imperiali . . . 10.— „ 10.10 Ruble rusești . . . 1.82 „ 1.80

Bursa de Budapesta.

Table with columns: Renta de aur ung., de aur ung., etc. Lists financial data and exchange rates.

Bursa de Viena.

Table with columns: Renta de aur ung., de aur ung., etc. Lists financial data and exchange rates.

Bursa de București.

Table with columns: Din 3 Dec. v. — 4 ore p. m. Cassa Ultim., Renta rom. per 1875 5%, etc. Lists financial data and exchange rates.

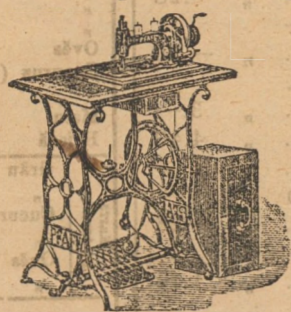
Pentru redacție și editură responsabil: Ioan Clontea. Proprietar: T. Liviu Albini.

Cea dintâiu și cea mai veche negustorie specială
fundată la 1865.

Negustorie de mașini de cusut și velocipede Ludovic Etter,

str. Urezului nr. 9. **SIBIU** str. Urezului nr. 9.
recomandă depositul seu totdeauna bogat asortat în mașini de
cusut de speciile cele mai probate și bisicle din fabricele cele mai renumite
din țeară și străinătate, între care ca specialitate reprezentanța unică a fabricelor.

Seidel & Neumann
in Dresda.

G. M. Platt
in Kaiserslautern.

mașini de cusut și bisicle de ori-ce fabricat, dacă nu s'ar afla în deposit, se
procură prompt și cu prețurile fabricii (mai ieftin decât procurându-se de-adreptul).

Toate părțile constitutive și aparțințele.

Atelier de reparaturi.

Garanță pe mai mulți ani se înțelege de sine.

Prețuri curente gratis.

Telegraf pentru casă și locuință, conducte, telefoane etc. și
montare conștientioasă a acelor.

„FAGETANA“

instituit de credit și de economii, ca societate pe acțiuni
în Facset (Banat)

acordă după depuneri spre fructificare de ori-ce sumă 6% in-
terese la an, plătind institutul contribuțiunea după interesele
capitalisate și ridicate.

Depuneri și ridicări se pot efectua și prin poștă.

Direcțiunea.

Prin aceasta vă fac cunoscut, că am
deschis un

nou Restaurant,

în str. Porții (Căldărarilor) nr. 60,
în casele dlui Ridely.

Noul restaurant, arangiat și întocmit
din nou, cu un salon spațios și odăi la-
terale pentru public, poartă numele:

Restaurantul Făgărășanu.

Având vinuri vechi și de masă
din cele mai fine și ușoare, atât
din Ardeal, cât și din străinătate.
Bere de Habermann. Bucătărie fină
și bogată de Ardeal și România.

Se dă și cost cu abonament lunar,
afară și în lăuntru.

Rugându-vă a mă încurajă cu sprin-
ginul d-voastre, pe lângă prețurile cele
mai moderate, promit, că-mi voui da
toată silința de-a satisface deplin și cu
cea mai mare punctualitate cerințelor, așa
ca să rămâneți deplin mulțumit.

În speranță, că voui fi onorat cu
plăcutile d-voastre vizite, rămân

Brașov, în Decembrie 1894.

cu toată stima:

Nicolae Făgărășanu,
restaurateur.

[3180] 1-4

Vânzare.

Prețioasele aur și argint, aparți-
nând masei concursuale a lui

Ioan Ludwig

se vor vinde de astăzi începând din mână
liberă cu prețuri foarte reduse, mai ieftin
decât al prețului procurării.

Strada Cisnădiei nr. 20.

Sibiu, 16 Noembrie 1894.

Nr. 693 — 1894.

[3151] 2-2

Concurs.

Pentru ocuparea postului de înv-
țătoreasă, eventual învțător la școala
centrală grănițerească din Jina, comi-
tatu Sibiuului, care post învțătoreasa
Eugenia Ioanovici în două rânduri
l-a părăsit sub cele mai de nimic pretexte,
se scrie concurs până inclusive 10 Ia-
nuarie 1895.

Emolumentele împreună cu acest
post pe lângă cuartir și lemne de foc,
sunt 300 fl. v. a. și anume: 200 fl. din
fondul școlar central și 100 fl. din
fondul bisericii din Jina.

Reflecții se-trimită petițiunile
instruate cu documentele prescrise de
lege la

Comitetul administrativ de fondul și
școalele centrale grănițerești din fostul
regiment român I.

Sibiu, în 29 Dec. 1894.

În atelierul „Institutului
Tipografic“ din Sibiu
se caută

Culegători-tipografi.

Condițiune sigură.

Hârtie de scrisori
cu inscripția

„Totul pentru Națiune!“

lozincă sublimă a Fetelor Române
efectuează Librăria „Institutului
Tipografic“ în ori-ce mărime de
hârtie, cu diferite arabescuri, în cutii
sau fără cutii.

Diplomă de onoare.

Institut Tipografic T. L. Albini, Sibiu.

Diplomă de onoare.

Se recomandă a executa următoarele:

OPURI și BROȘURI
Placate

BILETE DE LOGODNĂ și DE CUNUNIE
Carte și epistole

Circulare și preț-curenturi
Note

Mare deposit
de cuverte, cerneală, requisite de scris,
cernă de pecetluit etc.

Comande din afară
se efectuează repede.

Bilete de vizită
după plac și cerere

Mare deposit
de hârtie de scris și concept, proeum și hârtie fină
de epistole
cu plicuri în casete.

EDITURA „TRIBUNET“ ȘI A „FOII POPORULUI“

Diferite cărți științifice și literare
Elegant legate sau broșurate.

Biblioteca populară a „Tribunei“

Dicționar
român-german și german-român.

Prețuri foarte moderate.

Strada Măcelarilor 21.

Librărie românească în Sibiu

Strada Măcelarilor 21.